

**"OLEN TANSSINUT, LAULANUT, JUHLINUT, TEHNYT
LAILLISIA ASIOITA" - MEDIAN VALTA JA VASTUU
SANNA MARININ BILEKOHUSSA ELOKUUSSA 2022**

Siiri Kettunen

Kandidaatintutkielma

Politiikan tutkimus

Yhteiskuntatieteiden ja

filosofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden- ja filosofian laitos
Tekijä Siiri Kettunen	
Työn nimi "Olen tanssinut, laulanut, juhlinut, tehnyt laillisia asioita" – Median valta ja vastuu Sanna Marinin bilekohussa elokuussa 2022	
Oppiaine Politiikan tutkimus	Työn tyyppi Kandidaatin tutkielma
Aika Syksy 2022	Sivumäärä 32
Ohjaaja Kia Lindroos	
Tiivistelmä	
<p>Tutkielmani tehtävänä on tarkastella median valtaa ja vastuuta Sanna Marinin bilekohussa. Kohu syntyi elokuussa 2022, kun yksityisellä sosiaalisen median tilillä julkaistu video levisi tilin ulkopuolelle ja päättyi uutisoinnin kohteeksi. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu metodina toimivan Faircloughin kriittisestä diskurssianalyysistä sekä Chadwickin hybridimediajärjestelmäteoriasta.</p> <p>Teoreettisen viitekehysten avulla muodostuu mediadiskurssi, jonka avulla käydään läpi 30 uutisartikkelia Yleltä ja Ilta-Sanomista ensimmäisiltä viikoilta kohun alkamisesta. Tutkielman pääkysymyksen tarkoituksena on selvittää Marinin bilekohun uutisoinnista syntyneitä kuvia suomalaisesta mediasta sen vastuun ja poliittisen vallan näkökulmasta.</p> <p>Aineiston ja viitekehysten avulla muodostuneet diskurssit ovat teemoiteltu neljään kategoriaan. Kategorioiksi muodostui <i>Marin-</i>, <i>pääministeri-</i>, <i>median toiminta-</i> ja <i>turvallisuus -diskurssit</i>. Näiden diskurssien avulla etsitään vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tutkielman tuloksiksi nousee median ja politiikan tiivis yhteys. Aineiston avulla on todistettavissa, että tärkein syy Marinin kohun uutisoinnille on hänen pääministerinä omaavansa valta.</p> <p>Tulokset todistavat Marinin pääministerinä omaaman vallan lisäksi median vastuun merkitystä. Niiden perusteella voidaan todeta, että ilman median aktiivista toimijuutta, hybridimedialla kentällä, ei Marinin kohu olisi saavuttanut niin suurta merkitystä kansallisesti tai kansainvälisesti.</p>	
Asiasanat Pääministeri, media, hybridimedia, valta, diskurssianalyysi	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	1
2	TAUSTA	4
2.1	MEDIA JA MEDIAN MURROS.....	4
2.2	TAPAUKSEN TAUSTA.....	6
2.2.1	<i>Sanna Marin ja media</i>	7
3	TEORIA JA METODI	9
3.1	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	9
3.2	HYBRIDIMEDIA.....	9
3.3	DISKURSSIANALYYSI.....	11
3.3.1	<i>Kriittinen diskurssianalyysi</i>	12
3.3.2	<i>Mediadiskurssi</i>	13
4	AINEISTO JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ	15
4.1	AINEISTO.....	15
4.2	TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	17
5	ANALYYSI	19
5.1	MARIN -DISKURSSI.....	20
5.2	PÄÄMINISTERI -DISKURSSI.....	23
5.3	MEDIAN TOIMINTA -DISKURSSI	25
5.4	TURVALLISUUS -DISKURSSI.....	28
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
	LÄHTEET	36
	AINEISTO LINKKEINÄ	38

1 JOHDANTO

Median muutos on vaikuttanut politiikan tekoon ja lisännyt pääministeriin kohdistunutta huomiota. Erityisesti Sanna Marinin valtaannousun myötä median ja politiikan suhde on alkanut näyttäytyä entistä kiinnostavampana. Pääministeri-instituution kohdistunutta huomiota selittää siihen liittyvä valta. Juha Herkmanin (2011) kirjassa ”Politiikka ja mediajulkisuus” avataan vallanjaon muutosta Suomessa. Urho Kekkosen valtakauden jälkeen presidentin valta-asemaa alettiin kaventamaan 1980- ja 1990-luvuilla. Presidentin vallan kaventaminen tapahtui erityisesti siirtämällä valtaa hallitukselle. Tämän seurauksena eduskunnan asema vahvistui vuonna 2000 voimaan astuneen perustuslain myötä. (Herkman, 2011, 46.) Parlamentaarisen vallanjaon muutosten lisäksi median muutos on nostanut tarkasteluun median vallan suhteessa politiikkaan.

Tutkielmassani tarkastelen median valtaa ja vastuuta Sanna Marinin bilekohussa elokuussa 2022. Aion tapauksen avulla selvittää perinteisen median uutisointia sosiaalisesta mediasta liikkeelle lähteneeseen kokuun, tarkastellen tapausta käyttämällä aineistona uutisointia Yleisradiossa (myöhemmin Yle) sekä Ilta-Sanomissa. Aineiston tarkastelussa käytän Faircloughin kriittistä diskurssianalyysia. Kriittinen diskurssianalyysi voidaan nähdä teoreettis-metodologisena (Valtonen, 1998, 98). Tutkielman viitekehys rakentuu yhdistelemällä kriittistä diskurssianalyysia ja Andrew Chadwickin hybridimediajärjestämäteoriaa (hybrid media system theory). Hybridimediajärjestelmän voi määritellä tilaksi, jossa

poliittinen informaatio rakentuu uudemman ja vanhemman median toimintalogiikoiden kautta, niiden sekoittuessa tai kilpaillessa (Chadwick, 2017, 4–6). Viitekehysten avulla olen määritellyt mediadiskurssin käsitteen, jolla tarkastelen media-aineistossa esiintyviä diskursseja, erityisesti vallan mielessä pitäen.

Tutkielmani aihe on hyvin ajankohtainen, sillä kohusta on kirjoitushetkellä vain muutamia kuukausia. Kyseisestä kohusta ei ole tehty vielä laajempaa tutkimusta, minkä vuoksi tutkielmani viitekehys nousee merkittävään rooliin tapausta tutkittaessa. Olen käyttänyt erityisesti taustoittelussa aiempia Mariniin liitettjä julkaisuja esimerkiksi *Politiikka* -lehdestä, sekä aineistoni sisältöjä. Aineistoni mukaan kohu syntyi, kun pääministeristä yksityistilassa kuvattu tanssivideo vuosi yksityiseltä sosiaalisen median tililtä julkisuuteen. Videon vuotaminen aiheutti laajan julkisen keskustelun, joka on herättänyt sekä ihastusta että vihastusta suhteessa Mariniin niin henkilönä kuin pääministerinä. Tutkielmassa keskityn erityisesti median omaamaan valtaan ja vastuuseen kyseisen tapauksen uutisoinnissa.

Pyrin tarkastelemaan median valtaa ja vastuuta seuraavilla tutkimuskysymyksillä: 1) *Luoko media kuvaa pääministeri-instituutiosta vai Marinista henkilönä?* 2) *Millaista kuvaa media luo Marinista ja pääministeri-instituutiosta?* 3) *Mitä kyseinen tapaus kertoo suomalaisesta mediasta sen vastuun ja poliittisen vallan näkökulmasta?* Tutkielmani sisältää muutamia oletuksia, jotka ovat tutkimukseni hypoteesit. Ensimmäinen on, että yhteiskunnan ja tarkemmin median muutos vaikuttaa vahvasti tapauksen taustalla. Toinen on, että *Ilta-Sanomien* eli kaupallisen ja pääosin valtion omistaman Ylen uutisoinnin välillä on joitain eroja. Kolmas hypoteesi nousee viitekehyksestä ja on oletus siitä, että informaation rakentuessa hybridimedialla järjestelmässä, eri toimijoiden vuorovaikutus tietyssä ajallisessa kontekstissa luo uutisten luojien välille kytköksiä (Chadwick, 2017,6). Toisin sanottuna on oletettavaa, että uutisten tarkastelu teoreettisen viitekehysten avulla tuo esiin kytköksiä Ylen ja *Ilta-Sanomien* välille.

Tutkielmani rakentuu niin, että osiossa kaksi taustoitan tutkielmaani avaamalla median murroksen vaikutuksia politiikan ja median suhteeseen, jonka jälkeen esittelen niin tapauksen taustaa kuin Marinin pääministeriyden poikkeuksellisuutta. Tämän jälkeen siirryn osiossa kolme teorian ja metodin sekä niiden avulla luomani mediadiskurssin esittelyyn. Osiossa neljä esittelen aineiston ja siinä tekemäni rajaukset sekä avaan tarkemmin tutkimustehtävän. Analyysiin siirryn osiossa viisi. Analyysissa esittelen aineistolähtöisesti tekemäni neljä luokitusta tai diskurssia, jotka olen nimennyt *Marin-, pääministeri-, median toiminta- ja turoallisuus -diskursseiksi*. Analysoin nousseita luokituksia viitekehyksen avulla ja erityisesti vallan merkityksen huomioiden. Johtopäätöksissä vedän yhteen aineiston analyysissa ilmenneet asiat suhteessa teoreettiseen viitekehykseeni, tarkastan hypoteesien paikkansa pitävyyden, esitän vastaukset tutkimuskysymyksiini sekä arvioin tutkielmani aihepiirin jatkumahdollisuuksia.

2 TAUSTA

2.1 Media ja median murros

Median toimintamallina on nostaa esiin keskeisiä poliitikkoja sekä keskittyä myyviin aiheisiin, kuten poliitikkojen yksityiselämän kohuihin. Tämän vuoksi median vaikutus on liitetty vahvasti politiikan henkilöitymiseen. (Herkman, 2011, 95.) Pohjois-Euroopalle tyypillistä mediamallia on kutsuttu demokraattis-korporaattiseksi. Mallille on tyypillistä markkinavetoisen ja epäkaupallisen median rinnakkaisuus, jossa valtio puuttuu median toimiin vain vähän. Tässä mallissa journalismin itsemääräämiselle on paljon tilaa. (Jääsaari ym., 2010, 222.)

Media käyttää valtaa päättämällä, mitä aiheita se lukijoilleen tarjoaa ja miten se yleisöään puhuttelee. Media on täynnä kilpailevia diskursseja ja valtaa omaa myös yleisö, joka tulkitsee ja valikoi lukemiaan sisältöjä. Poliitiikan esiintyminen mediassa on murroksessa. Aiemmin suomalainen media on ollut vahvemmin kiinni kansallisissa valtajärjestelmissä, mutta se on kuluneella vuosikymmenellä lähtenyt erkautumaan. (Jääsaari ym. 2010, 210–211.) Erkaantumisen taustalla vaikuttaa valtiojohtoisen ideologisen sääntelyn korvaantuminen kaupallistumisen myötä taloudellisella sääntelyllä (Herkman, 2011, 15).

Median murrosta ymmärtääkseen on avattava hieman historiaa. 1920-luvulla Ylestä tuli Suomen kansakunnan ja kansalaisuuden rakentamisen kanava. Yleisradion merkitys ainoana kaikkia yhteiskuntaluokkia ja paikkoja yhdistävänä tekijänä korostui sisällissodan jälkeen. 1950-luvulla Suomen media modernisoitui nopeasti. Median kaupallistuminen käynnistyi 1970-luvulla. 1980-luvulla MTV:n uutisten ja paikallisradiojen perustaminen loivat kilpailutusta Ylen monopolille. 2000-luvulla

internet nousi haastamaan markkinaperusteista mediakenttää sekä sen toimintatapoja. Kehityksen mukanaan tuomat muutokset ovat muovanneet median ja politiikan suhdetta entistä monimutkaisemmaksi. (Jääsaari ym., 2010, 218–222; Herkman, 2011, 15.)

Politiikan ja median yhteys konkretisoituu kohujen ja skandaalien uutisoinnissa. Vielä 1980-luvulla media käsitteli vain hillitysti poliitikkojen yksityiselämää. 1990-luvun mediakentän muutos ja kilpailun lisääntyminen lisäsivät median halua käsitellä poliitikkojen yksityiselämää. 1990- ja 2000-luvun vaihteessa suomen poliittinen kulttuuri ja mediakenttä koki suuria muutoksia ja 2000-luvulla poliitikkojen yksityiselämään liittyvien uutisten määrä on kasvanut ja herättänyt huolestuneita kannanottoja Julkisen sanan neuvostolle asti. Tämä median toiminta kertoo aktiivisesta tarpeesta täyttää roolia vallan vahtikoirana. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa medialla itsellä katsotaan olevan valtaa poliittisen asialistan määrittäjinä. (Herkman, 2011, 10–12, 14.)

Yhteiskunnassa sekä kulttuurissa on käynnissä muutos, joka on jatkuva ja nopeatahtinen. Tiedotusvälineiden rooli on tärkeä, sillä se heijastaa muutoksia ja muovaa niitä yleisemmiksi prosesseiksi. Tämä johtaa siihen, että media on jatkuvassa muutoksessa, jolloin myös sen diskursiiviset käytännöt ovat muutoksessa. (Fairclough, 1997, 83.) Journalismin irtautuminen perinteisistä rajoituksista voidaan nähdä populaarikulttuurin ja viihteen tulona journalismiin, toisin sanoen journalismin populaarikulttuuristumisena (Karvonen, 2008, 31.)

Journalismin perinteisistä rajoituksista irtaantumisen seurauksena suomalaisesta politiikasta ja poliitikoista on syntynyt mediajulkisuudessa viihteellinen yleisvaikutelma ennen muuta siksi, että iltapäivälehdistö toistuvasti nostaa johtavien poliitikkojen yksityiselämää koskevia kohuja. Niin kuin tutkielman aineiston rajauskin tulee osoittamaan, myös valtamedia on ottanut osaa kohu-uutisointiin. Poliitikoista on tehty viihdettä, heidän suostumuksellaan tai ilman sitä. On realistista

ajatella, että muutos ei tuo mukanaan vain hyvää tai huonoa, vaan luultavasti molempia. (Karvonen, 2008, 30–31.)

2.2 Tapauksen tausta

Kevään 2022 kuntavaalien yhteydessä nousi esiin, kuinka politiikkaan liittyvät epäluotettavatkin asiat lähtivät suhteellisen helposti leviämään sosiaalisessa mediassa, päätyen ihmisten mieliin sekä myös perinteiseen mediaan. Näin ilmenee nykyisin vaikuttava hybridimedia (Mäkinen & Salo, 2021, 3), josta Andrew Chadwick on rakentanut hybridimediajärjestelmän, joka toimii kriittisen diskurssianalyysin lisäksi tutkielmani teoreettisena viitekehysenä.

Kyseisen Marinin kohun taustalla vaikuttaa hänen aiempi poikkeuksellinen mediahuomionsa sekä hybridimedian vaikutus. Rajapinta ry:n sivuilla 2022 julkaistussa artikkelissa ”Hybridi mediatila löi korville sekä pääministeriä että somevaikuttajia” Hanna Reinikainen ja Elisa Kannasto käsittelevät tutkielmani tapausta hybridimedian näkökulmasta. Kyseisessä tapauksessa hybridimedia näkyy selkeästi, sillä kohu syntyi, kun videot sosiaalisesta mediasta levisivät julkisuuteen ja myös perinteisiin medioihin. Tämä ei suinkaan ole ensimmäinen kerta, kun Marinin sosiaalisen median kuvat tai sanomiset nousevat uutismedian otsikoihin.

Tässä tapauksessa pienelle piirille yksityisesti tarkoitettut videot pääsivät leviämään, niin sosiaalisessa mediassa kuin perinteisessä mediassa, esimerkiksi uutisissa. (Reinikainen & Kannasto, 2022b.) Tutkielman aineistoksi valikoituneet uutiset kuvaavat laajasti, miten media reagoi tämän videon leviämiseen sekä myös Marinin omia kommentteja kohusta. Tutkielmani otsikossa on yksi Marinin medialle antama kommentti kohusta eli ”Olen tanssinut, laulanut, juhlinut, tehnyt laillisia asioita”.

Ei ole poikkeuksellista, että Marinin kommentoidessa asioita, nousee hänen kommentteistaan lisää uutisointia. Esimerkki samankaltaisesta tilanteesta tapahtui,

kun Nato julkaisi keväällä 2021 raporttinsa, jonka mukaan Suomen politiikan kentän vahvoja naisia koskeva kommentointi on selkeän misogynististä. Marin kommentoi sosiaalisessa mediassa raporttia "Naiset johtavat hallitusta. Get over it". Edellä mainittu Marinin kommentti sai huomiota sosiaalisen median lisäksi perinteisessä mediassa, jossa se nousi otsikoihin. (Reinikainen & Kannasto, 2022b.) Nämä edellä esitetyt ovat vain muutamia esimerkkejä monista hybridimedian vauhdittamista Marinin kohuista.

2.2.1 Sanna Marin ja media

Sanna Marin on koko pääministerikautensa ajan ollut median poikkeuksellisen huomion kohteena. Hänen mediakuvansa rakentuu muualla kuin virallisissa tilaisuuksissa, nimittäin perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa. Marinin henkilöbrändi on ylittänyt myös kansainvälisen uutiskynnyksen. Hänen mediakuvansa muodostuu yhdistelmästä suomalaisen median uutisia sekä artikkeleita, kansainvälisestä mediahuomiosta, julkaisemastaan sosiaalisen median sisällöstä, julkisista esiintymisistä sekä näistä kaikista edellä mainituista käydyistä keskusteluista. Marin on itse sanonut haluavansa ravistella pääministeri-instituutiota (Kannasto & Reinikainen, 2022a.) ja media on toiminut osana tätä ravistelua, osittain Marinin kannalta positiivisesti, mutta myös negatiivisesti esimerkiksi kohujen muodostamisen kautta.

Median huomio Marina kohtaan ilmentää politiikan henkilöitymistä, jossa henkilöt vievät huomiota politiikan asiakysymyksiltä. Pääministerin kohdalla on vaikea erottaa julkista ja yksityistä (Kannasto & Reinikainen, 2022a), sillä pitkälti kaikki Marinin toiminta, voidaan tulkita poliittiseksi hänen omaamansa vallan vuoksi. Marinin kohdalla henkilöitymisessä on erityistä se, että kiinnostus häntä kohtaan on lisääntynyt niin johtajana kuin myös henkilönä.

“Ei ole kyse vain vallasta, poliittisista rooleista, asemasta tai poliitikon toiminnan arvioinnista, vaan myös julkisuudesta ja sen hallinnasta, turvallisuudesta ja jopa kaupallisuudesta, kun pääministeri on tullut yhdistetyksi sosiaalisen median vaikuttajiin.”

(Kannasto & Reinikainen, 2022a.)

Edellisessä lainauksessa kuvataan hyvin sitä, kuinka laajasta ja monikerroksisesta ilmiöstä on kyse, kun puhumme Marinin ja median suhteesta. Marinin kohdalla henkilöbrändin hallintaan vaikuttaa se, ettei hän pysty sitä itse täysin hallitsemaan. Marin on kohujulkiksen kaltaisesti saanut mediassa nimityksen “Bile-Sanna”. Vastapainona häneen kohdistuneelle kritiikille häntä suojaavat tukijat. Marinin tukijoita löytyy niin SDP:n sisältä kuin muualtakin poliittisesta kentästä sekä mediasta jopa kansainvälisesti. (Kannasto & Reinikainen, 2022a.) Kannatuksesta kertoo myös se, että Ylen kannatusmittauksen mukaan SDP:n kannatus laski vain 0.9 prosenttia elokuun alusta syyskuun alkuun (Orjala, 2022; Happonen, 2022). Tämä kertoo siitä, että Marinin bilekohu ei juurikaan vaikuttanut puolueen kannatukseen. Marinin poikkeuksellisuus ja siihen viittaavat diskurssit tekevät tutkimusaiheestani politiikan tutkimuksen kannalta relevantin, sillä tähän ilmiöön liittyy vahvasti valta niin poliittisessa järjestelmässä kuin sen ulkopuolella.

3 TEORIA JA METODI

3.1 Teoreettinen viitekehys

Tutkielmani teoreettinen viitekehys rakentuu Andrew Chadwickin hybridimediajärjestelmäteorian ja kriittisen diskurssianalyysin ympärille. Näiden avulla pyrin selvittämään median valtaa sekä vallan mukanaan tuomaa vastuuta. Seuraavassa kappaleessa esittelen hybridimediajärjestelmäteorian. Sen jälkeisessä kappaleessa esittelen yleisesti diskurssianalyysin, minkä jälkeen käyttämäni kriittisen diskurssianalyysin. Osion viimeisessä kappaleessa määrittelen mediadiskurssin aineiston analyysia varten.

3.2 Hybridimedia

Chadwick (2017) käsittelee empiirisesti kehitettyä hybridimediajärjestelmäteoriaa kirjassaan "The Hybrid Media System: politics and power". Teknologian kehityksestä seurannut median muutos on muokannut poliittista viestintäympäristöä. Länsimaisissa demokratioissa ollaan tilanteessa, jossa poliittisen elämän luonne voi muuttua perustavalla tavalla median murroksen seurauksena. (Chadwick, 2017, 3-4.)

Tutkielmani kannalta on tärkeää ymmärtää, että median logiikat sisältävät erilaisten teknologioiden lisäksi myös normit ja käytöksen, jotka ovat yhteydessä median kenttään ja politiikkaan. Hybridimediajärjestelmäteorian avulla on tehokasta tutkia politiikkaa ja mediaa. Korostaessaan niiden monimutkaisuutta ja toisistaan riippuvuutta, se hylkää kahtiajakoisen ajattelun, joka rajoittaa ymmärtämistämme. Hybridimediajärjestelmässä poliittinen informaatio rakentuu uudemman ja vanhemman median toisistaan riippuvaisten toimintalogiikoiden sekoittuessa tai näiden kilpaillessa keskenään. Informaatiota rakentavat yksilöt, ryhmät, sivustot ja

vuorovaikutus tietyssä ajallisessa kontekstissa. Hybridimediassa nämä ovat riippuvaisia toisistaan, joka johtaa tilanteeseen, jossa uutistenluojat ovat vähintäänkin jossain määrin kytkeytyneitä toisiinsa. (Chadwick, 2017, 4–6.)

Chadwickin (2017, 3–4) mukaan herää kysymys siitä, kenellä on valtaa tässä muuttuneessa ympäristössä, eikä niinkään erottelusta uuden ja vanhan median välillä. “Uudemmasta mediasta” on kuitenkin ymmärrettävä, että se toimii mediakenttää läpäisten ja on ottanut käyttöön myös vanhan median piirteitä. Myös “vanha media” on nykyisin mediakentän läpäisevää ja politiikan tulee mukautua ja integroitua median muutosten asettamiin haasteisiin. Mediajärjestelmän toimijoita yhdistävät jatkuvassa muutoksessa olevat monimutkaiset ja toisistaan riippuvaiset suhteet sekä vallan samanaikainen keskittyminen ja jakaantuminen. Alati muuttuvassa järjestelmässä valta jakaantuu ja keskittyy sopimusten kautta. Toimijat luovat, jakavat ja käyttävät tietovirtoja tavalla, joka valitun tavan mukaan joko mahdollistaa tai estää toisten toimijuutta muuttuvassa mediaympäristössä. Teoria sopii politiikan ja median suhteen tarkasteluun erityisesti siksi, että se korostaa näiden monimutkaisuutta, keskinäistä riippuvuutta ja siirtymiä. (Chadwick, 2017, 4.)

Chadwickin (2017) mukaan käsitys vallasta tulee sitoa sosiaalisten toimijoiden suhteiden lisäksi sosiaalisten toimijoiden ja teknologian suhteeseen, sillä ne mahdollistavat ja rajoittavat toimintaa hybridiverkoissa. Käsitys vallasta relationaalisena antaa mahdollisuuden siirtyä pois rakenteellisista ennakkoluuloista ja yleistyksistä, jotka koskevat ihmisryhmiä, joiden oletetaan olevan vallassa tai niitä rooleja, joita oletetaan ihmisten suorittavan, mikäli haluavat pysyä vallassa. Tällä käsityksellä voimme siirtyä keskittymään mekanismien ja käyttäytymismallien moninaisuuteen, jotka mahdollistavat vallan käyttämisen erilaisissa yhteyksissä. Tätä voi selvittää kysymällä: mitä toimijat tekevät suhteessa mediaan monenlaisissa tilanteissa ja asiayhteyksissä? ja miten toimijoiden mediaan liittyvät käytännöt liittyvät puolestaan laajempaan toimintaan? (Chadwick, 2017, 19–21; 285.)

Mediajärjestelmän valta voidaan ymmärtää resurssien käyttönä, joka mahdollistaa yksilöille ja yhteisöille niiden arvojen ja intressien tavoittelun niin toisiinsa kytkeytyvän mediajärjestelmän yhteydessä kuin sen sisällä. Valtaa hybridijärjestelmässä harjoittavat ne, jotka onnistuneesti luovat tai ohjaavat tiedonkulkua tavoilla, jotka sopivat heidän tavoitteisiinsa ja vaikuttavat heidän haluamallaan tavalla muiden agendoihin. (Chadwick, 2017, 19–21; 285.)

3.3 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi on aineistolähtöistä tutkimusta, joka määritellään väljäksi teoreettis-metodologiseksi viitekehyyksi, jolla voi tutkia kieltä monella tapaa. Diskurssia ei rinnasteta suoraan aiheeseen (Valtonen, 1998, 98) eli tutkielmassani ei ole aiheen rajauksesta huolimatta kyse pelkästään pääministeridiskurssista. Diskursseista puhuttaessa tärkeä käsite on intertekstuaalisuus, joka kuvaa sitä, ettei diskursseja voi irrallisina ymmärtää, vaan kaikki tekstit sekä puheet ovat jollain tapaa linkittyneitä toisiinsa. Diskurssi ei myöskään keskity mielipiteisiin tai asenteisiin, vaan muodostaa tilanteen, jossa diskursseista voidaan selvittää olemassaolon ja yhteyden ehdot. (Valtonen, 1998, 98–99.)

Tutkielmani diskurssianalyysi on toteutettu Norman Faircloughin teosten avulla. Diskurssianalyysille tärkeää terminologiaa on Faircloughin (2003) mukaan tekstin, diskurssin ja kielen käsite. Esittelen nämä, jotta käyttämäni metodi avautuu paremmin. Teksti on ymmärrettävissä erittäin laajasti niin, että mikä tahansa kielenkäyttö on tekstiä. Tämä ei kuitenkaan riitä, sillä myös äänet ja visuaaliset elementit ovat ymmärrettävissä tekstiksi. Perinteisesti kieli kuvaa taas verbaalista kieltä, sekä myös tiettyä kieltä, kuten esimerkiksi tutkielmassa käyttämäni suomea. Mutta Fairclough näkee kaiken kielen tekstinä, sillä kaiken puheenkin voi ilmaista tekstinä. Diskurssin termi viittaa siis kielen käyttöön sosiaalisen elämän osana, joka on tiiviisti yhteydessä muihin elämän osa-alueisiin. (Fairclough, 2003, 3–4.)

Vaikka edellisessä kappaleessa esittelin Faircloughin terminologiaa diskurssianalyysille, ei kyseessä kuitenkaan ole yksi vakiintunut käytäntö. Tätä osittain selittää se, että diskurssianalyysi imee vaikutteita lukuisilta eri tieteenkentiltä. (Valtonen, 1998, 98.) Yhteiskuntatieteissä käytetty diskurssianalyysi on saanut vaikutteita Foucault’lta, myös Faircloughin diskurssianalyysin teoreettisuus liittyy Foucault’n käsitykseen vallasta (Fairclough, 2003, 2). Foucault’n vallan käsityksen mukaisesti valta on nykyisin usein sisäistettyä valtaa. Sisäistetyllä vallalla viitataan esimerkiksi kurinpidon ja kontrollin keinoihin, joilla kansaa pidetään järjestyksessä ja toiminnassa. Foucault’n avulla voi ymmärtää nykyistä median ja henkilöityneen politiikan yhteyttä. (Herkman, 2011, 42.)

3.3.1 Kriittinen diskurssianalyysi

Kriittinen diskurssianalyysi on diskurssianalyysin muoto, joka on kiinnostunut niin rakenteellisista ja isommista kokonaisuuksista kuin yksittäisistä teksteistä (Fairclough, 2003, 3). Faircloughin lähestymistapa diskurssianalyysiin on yksi kriittisen diskurssin versio, joka perustuu oletukseen siitä, että kieli on yhteydessä kaikkeen muuhun yhteiskunnassa. Analysoitaessa ja tutkittaessa yhteiskuntaa pitää aina huomioida kieli. Fairclough (2003, 2–3) jakaa diskurssianalyysin tavat ei-tekstilähtöisiksi ja tekstilähtöisiksi. Omaa lähestymistapaansa hän kuvaa tekstilähtöiseksi diskurssianalyysin muodoksi. Tutkielmani kriittisen diskurssianalyysin johdattelen ja toteutan Faircloughin (1995) ”Media discourse” teoksen ja Virpi Bloomin ja Kaarina Hazardin (1997) kyseisen teoksen suomennoksen ”Miten media puhuu” avulla.

Fairclough (1995, 55) esittää, että jokainen teksti koostuu samaan aikaan aina sosiaalisesta identiteetistä, sosiaalisista suhteista sekä uskomuksista ja normeista. Diskurssit sisältävät käytännössä tekstin tuottamisen ja kuluttamisen prosessien erilaisia näkökulmia. Luonteeltaan näistä jotkut ovat enemmän institutionaalisia ja

toiset diskursiivisia. Diskursiiviset ovat luonteeltaan suppeampia ja institutionaalisilla puolestaan viitataan esimerkiksi mediatekstin tuottamiseen liittyviin menettelyihin.

Fairclough (1997, 82) jakaa viestintätapahtumat kolmeen ulottuvuuteen. Kriittisen diskurssi analyysin viitekehys koostuu tekstistä, diskurssikäytännöstä ja näitä kahta ympäröivästä sosiokulttuurisesta käytännöstä. Teksti voidaan ymmärtää laajasti ja sitä ympäröi tekstin tuottaminen ja kulutus, jotka muodostavat diskurssikäytännön. Näitä kaikkia ympäröi vielä sosiaalinen käytäntö. (Fairclough, 1997, 82.)

Diskurssikäytäntö välittää tekstuaalisia, sosiaalisia ja kulttuurisia käytäntöjä tekstin ja sosiaalikulttuurisen käytänteen välissä. Se toimii epäsuorasti linkkinä sosiaalikulttuurisen ja tekstuaalisen välillä luoden diskurssia käytännössä, mutta myös muokkaamalla diskurssin luonnetta. Näin muodostuu erot institutionaalisen ja diskursiivisen käytänteen välillä. (Fairclough, 1995, 59–60.) Diskurssikäytäntöjä tuottavat esimerkiksi tiedotusvälineillä viestivät, joilla viestijät vaikuttavat siihen, miten yleisö ottaa tekstin vastaan. (Fairclough, 1997, 28). Sosiaalikulttuuristen käytäntöjen analyysia voi tehdä eri tasoilla, jolloin analyysiin voidaan sisällyttää tilannekonteksti tai tilannetta ympäröivä konteksti, jolla viitataan institutionaaliseen kontekstiin tai jopa yhteiskunnan kokonaisuuteen. Monia sosiaalikulttuurisia käytäntöjä kuuluu kriittisen diskurssianalyysin piiriin, mutta on hyödyllistä erottaa näistä kolme, jotka ovat taloudellinen, poliittinen ja kulttuurinen. Tutkielmani kannalta oleellista on poliittinen, jossa korostuu vallan ja ideologian kysymykset. (Fairclough, 1997, 85.)

3.3.2 Mediadiskurssi

Tutkielmani mediadiskurssin olen rakentanut Faircloughin (1995, 1997) luomaa mediadiskurssia ja Chadwickin (2017) hybridimediajärjestelmäteoriaa yhdistäen. Tutkielmani mediadiskurssi on kriittisesti tarkasteltavien valtasuhteiden,

mediamaailman murroksen ja siitä aiheutuneiden toimintatapojen sekoittumisen uuden ja vanhemman median välillä muodostama kokonaisuus, jota käytän Sanna Marinin bilekohua tarkasteltaessa.

Mediadiskurssin tarkastelun toteutan Faircloughin diskurssin kriittisen analyysin metodisten tavoitteiden mukaisesti. Analyysi tulee mittaamaan, kuinka yhteiskunnan muutokset näkyvät tiedotusvälineiden diskurssissa. Analyysi tulee sisältämään yksityiskohtaisia huomioita kielestä, täydentäen analyysiä tekstin tuotannon ja kulutuksen analyysillä. Valtasuhteet korostuvat analyysissä niin kielen kuin kontekstin vuoksi. (Fairclough, 1997, 50–51.) Foucault'n valtakäsitys on tärkeää tuoda ilmi Faircloughin kriittisen diskurssianalyysin pohjalla, mutta tässä tutkielmassa keskitän vallan tarkastelua pitkälti kappaleessa 3.2 esittelemääni Chadwickin vallan käsitykseen hybridimediajärjestelmässä. Analyysin ymmärtämisen taustalla onkin tärkeä ymmärtää valta, jota niin tutkielmani tapauksen päähenkilö, pääministeri Marin kuin moninainen media omaavat hybridimediassa.

4 AINEISTO JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

4.1 Aineisto

Tutkielmani ollessa tapaustutkimus paljon uutisoidusta pääministeristä, päädyin rajaamaan aineistoni uutismediaan. Valintaan ohjasi myös se, että tiedotusvälineet ovat selkeä esimerkkitapaus instituutioiden välisestä sujuvasta suhteesta (Fairclough, 1995, 63). Median vallan ja vastuun punnitseminen perinteisen median kautta hybridimedialla aikakaudella osoittautui monikerroksiseksi.

Hybridimediajärjestelmäteorialle tyypillistä vanhan ja uuden median sekoittumisen käsittely. (Chadwick, 2017, 3–4.) Tämä vanhan ja uuden median sekoittuminen näkyy selvästi tapauksessani, sillä sen lähtökohtana on sosiaalisessa mediassa leviämään lähteneen videon leviäminen perinteiseen mediaan. Tutkielmassa halusin nimenomaan selvittää perinteisen median uutisointia sosiaalisesta mediasta liikkeelle lähteneeseen kohuun.

Aloitin aineiston rajauksen päättämällä, mitkä uutismediat otan käsittelyyn. Päädyin Ilta-Sanomiin ja Yleen, sillä koin niiden olevan hyvät edustukset niin kaupallisen kuin valtion omistamankin median puolelta. Valittuani uutismediat aloin vähentämään vaihtoehtojen määrää rajaamalla hakusanoja ja aikaväliä etsiessäni uutisia Ylen ja Ilta-Sanomien nettisivuilta. Pohdin pitkään, miten muotoilen hakusanan. Kokeilin aluksi Sanna Marinin nimellä, mutta näin vaihtoehtoja tuli liikaa ottaen huomioon kandidittutkielman raamit. Löytääkseni oikean hakusanan aloin lisätä nimen perään termejä ”juhliminen, kohu, bile...” ja usean hakukokeilun myötä päädyin hakusanaan ”Sanna Marin bile”. Tällä hakusanalla löytyi eniten relevantteja uutisia.

Aikavälin rajaaminen osoittautui hankalaksi. Pohdin, miten saisin aineiston rajattua sopivaksi niin, että se muodostaisi riittävän kuvan tapauksesta. Päädyin käsittelemään uutisia, jotka sijoittuvat aikavälille 15.8.-31.8.2022. Näillä hakuehdoilla

löysin yhteensä 96 uutista, joista 27 Yleltä ja 69 Ilta-Sanomista. Tässä kohtaa tein huomion uutisoinnin epätasaisesta jakaantumisesta. Aloitin lukemalla läpi jokaisen uutisen, joka löytyi edellä mainituilla hakuehdoilla niin Ylen kuin Ilta- Sanomien nettisivuilta. Lukemani perusteella valitsin mielestäni 15 tutkielmalleni relevanteinta uutista kummastakin lehdestä, jolloin lopullinen aineistoni koostuu 30 uutisartikkelista.

Aineistoni sisältää erilaisia uutisia, jotka käsittelevät Marinin bilekohua monipuolisesti. Uutisissa käsitellään muiden puolueiden ja Marinin omia kommentteja sekä yleisesti kansanedustajien ja median suhdetta. Rajatulla aikavälillä ensimmäisissä uutisissa pohjustetaan tapauksen taustaa, kertoen kuinka Marinista ja hänen ystävistään kuvattu yksityiseen käyttöön tarkoitettu ja yksityisellä Instagram-tilillä julkaistu juhlimisvideo päätyi leviämään uutisiin asti. Eroavaisuudeksi Ylen ja Ilta-Sanomien välillä nousi uutisten erilainen rakentuminen. Ylellä nostettiin usein uutisen alussa poliittista puolta ja vasta sitten kohun uusimpia käännteitä. Sitä vastoin Ilta-Sanomissa poikkeuksetta aloitettiin kohun uusimmilla käännteillä ja vasta tämän jälkeen siirryttiin politiikkaan tai esimerkiksi asiantuntijakäsittelyyn.

Aineistossa on havaittavissa Marinin tukemista ja kritisointia ja pääministerin toimintakyvyn arviointia. Uutisissa korostuu myös kohun vaikutukset suhteessa maailmantilanteeseen, kohusta aiheutunut kansainvälinen huomio sekä asiantuntija-arviota. Lisäksi on havaittavissa otteita sosiaalisesta mediasta, kuten twiitteja ja kohun aloittanut bilevideo. Kohua, eikä myöskään tätä tutkielmaa olisi syntynyt ilman yksityiseksi tarkoitettun videonvuotamista nettiin. Aineistosta ei selviä videon vuotajan henkilöllisyys eikä sitä myöskään kovin paljoa spekuloida.

Vuotanut video on nähtävissä niin Ylen kuin Ilta-Sanomien uutisoinnissa. Aineistoni lähtökohtana toimii tämä vuodettu video, johon tai jonka seurauksiin jokainen aineistoni uutinen viittaa. Tämä kuvaa sitä, kuinka hybridimediajärjestelmässä

median luoma poliittinen informaatio rakentuu toisistaan riippuvaisten toimintalogiikoiden sekoittuessa tai kilpaillessa, muodostaen hybridimeditilan, jossa kaikki uutisten luojaat ovat vähintään osittain kietoutuneita toisiinsa (Chadwick, 2017, 6).

4.2 Tutkimustehtävä

Tutkielmani tarkoituksena on tarkastella median valtaa ja vastuuta Sanna Marinin bilekohussa, joka puhutti kansaa ja mediaa alkusyksystä 2022. Tarkastelen tapausta kappaleessa 4.1 esittelemieni uutisartikkelien kautta. Lähestyn aineistoani tutkimuskysymysten kautta, jotka ovat: *1. Luoko media kuvaa pääministeri-instituutiosta vai Marinista henkilönä?, 2. Millaista kuvaa media luo Marinista ja pääministeri-instituutiosta? 3. Mitä kyseinen tapaus kertoo suomalaisesta mediasta sen vastuun ja poliittisen vallan näkökulmasta?* Tutkimuskysymyksistä kolmas on päätutkimuskysymys, johon pyrin kahden ensimmäisen avulla vastaamaan. Luvussa 3.3.2. esittelin teoreettisen viitekehyksen pohjalta luomani mediadiskurssin, joka yhdistelee Faircloughin mediadiskurssia ja Chadwickin hybridimediajärjestelmäteoriaa. Sitä hyödyntäen tarkastelen kriittisesti median esittämiä diskursseja tapauksesta. Yhteiskunnan ja median muutos tulee tarkastelun kohteeksi tutkimuskysymysten kautta. Tutkielmani hypoteesit esittelin johdannossa. Näiden hypoteesien paikkaansa pitävyyttä tarkastelen pitkin analyysia. Tavoitteena on pitää vertaileva ote Ylen ja Ilta-Sanomien välillä.

Vallan merkitys korostuu tehdessä poliittisesta aiheesta kriittistä diskurssianalyysia. Vallan merkitys on pidettävä mielessä aineiston läpikäynnin sekä analyysin aikana (Fairclough, 1995, 62). Vallan tarkastelussa käytän Chadwickin teorian mukaisia kysymyksiä siitä, kuinka toimijat toimivat suhteessa mediaan ja kuinka toimijoiden mediaan liittyvät käytänteet puolestaan linkittyvät aiempaan toimintaan. Lisäksi selvitän Chadwickin teorian mukaisesti, ketkä tässä tapauksessa ovat onnistuneesti

luoneet tai ohjanneet tiedonkulkua tavoitteisiin sopivalla tavalla sallimalla tai peittämällä muiden agendoja. (Chadwick, 2017, 21, 285.) Näin pyrin selvittämään niin median kuin poliitikon eli Marinin omaamaa valtaa hybridimediajärjestelmäteorian näkökulmasta. Tulen myös tarkastelemaan näiden eri toimijoiden valtakäsityksen ja vallan omaamisen rajoja, mikäli tällainen on aineistoni valossa mahdollista.

5 ANALYYSI

Analyysin alussa on hyvä muistaa, että kriittinen diskurssianalyysi tarjoaa suuntaa, mutta jokainen tutkija punnitsee ja valitsee itse käyttämänsä muodon tutkimuskohteeseen sopivaksi. Kävin aineistoni läpi tarkastellen erityisesti sitä mitä sanotaan, miten sanotaan ja mitä jätetään sanomatta. Tutkielman aiheen kannalta oleellista on uutisten luomat kuvat yhteiskunnallisesta tilasta, mutta myös Marinista sekä mediasta yksittäisenä vallankäyttäjänä. Tein uutisten läpikäynnistä muutamia yleisiä huomioita, jotka kuvastivat aiheen uutisoinnin eroja sekä samankaltaisuuksia Ylen ja Ilta-Sanomien välillä. Pyrin löytämään syitä median tekemille valinnoille ja pohtimaan valtaa, jota media rajausten tekijänä omaa.

Analyysissa on tärkeää ymmärtää yhteiskunnan ja tekstin, tässä tapauksessa yhteiskunnan ja median, suhde vuorovaikutukselliseksi. Silloin sosiokulttuurinen kehys vaikuttaa tekstien muotoutumiseen, mutta tekstit voivat myös luoda tai uusintaa jotakin (Fairclough, 1997, 51). Tämän kaltaisissa tapauksissa tulee huomioida, kuinka aikaisemmat uutiset ja muu julkisuus vaikuttavat uutisointiin ja siinä käytettyyn kieleen (Valtonen, 1998, 99). Tutkielmani rajallisuuden tiedostaen pystyn tarkastelemaan analyysissa vain uutisissa esiintyviä diskursseja, en tekstien kirjoittajien tai niissä kommentoivien ihmisten taustoja. Mielenkiintoista olisikin jatkossa tutkia tarkemmin diskurssien takana vaikuttavien henkilöiden positiota ja motiiveja. Nyt keskityn siihen, millaista tekstiä ja siitä muodostuvaa diskurssia nämä kaksi suurta mediaa ovat uutisartikkeleihinsa päästäneet.

Fairclough (1995,55) toteaa, että selkeiden yksittäisten diskurssien löytäminen voi olla hankalaa jokaisen tekstin muokatessa sosiaalisia ja kulttuurisia аспекteja, tehden niistä monimutkaisia, useimmiten useiden diskurssien summia. Niinpä etenin selkeästi muodostamani mediadiskurssin ohjauksella. Näin toimien löysin uutisartikkeleita analysoidessani diskursseja, jotka toistuivat ja muodostivat kuvaa Marinista, pääministeristä, median poliittisesta uutisoinnista ja laajemmin

poliittisesta kentästä Suomessa. Diskurssien taustalla tiedän olevan valintoja, joita Yle tai Ilta-Sanomat ovat tehneet. Aineistosta muodostui neljä luokitusta tai diskurssia, jotka olen luokitellut aineistolähtöisesti ja nimennyt *Marin -diskurssiksi*, *pääministeri -diskurssiksi*, *median toiminta -diskurssiksi* ja *turvallisuus -diskurssiksi*. Osittain diskurssit esiintyvät myös limittäin, jonka vuoksi luokittelun tekeminen ei ollut helppoa.

Aineistossani niin Yle kuin Ilta-Sanomat käyttävät sujuvasti Marinista puhuttaessa nimityksiä: Sanna, Marin, Sanna Marin, pääministeri, pääministeri Sanna Marin ja pääministeri Marin. Median käyttämän nimityksen perusteella ei aineistostani voinut päätellä pyritäänkö puhumaan henkilöstä vai pääministeristä, sillä näitä nimityksiä käytettiin lähes poikkeuksetta limittäin uutisten sisällä. Ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseeni vastaamiseksi on tutkittava tarkemmin aineiston luomia merkityksiä diskurssien kautta.

5.1 Marin -diskurssi

Kahteen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaaminen osoittautui yllättävän haasteelliseksi, sillä Mariniin henkilönä oli pitkälti upotettu myös pääministeriys. Marin -diskurssiin luokittelin ne ilmaisut, joissa Marin nähdään selkeästi yksityishenkilönä. Marin äitinä, vaimona ja yleisesti sanottuna yksityishenkilönä, tuli esiin useassa kohdassa aineistoani. Näin syntyi Marin -diskurssi, johon voi liittää aineistostani nousseita kuvailevia adjektiiveja, joita on esimerkiksi *”riehakas”*, *”estoton”*, *”vauhdikas”*, *”cool”* ja *”trendikäs”*. Tämän listan nähdessään ihminen ei ehkä ensimmäiseksi liittäisi näitä kuvailuja pääministeriin, vaan juuri yksityishenkilöön. Tämän voikin nähdä ensimmäisenä selittävänä tekijänä Marin-diskurssin olemassaoloon aineistossa.

Puhuttiin sitten pääministeristä tai yksityishenkilöstä, poikkeuksellisuus nousi aineistossa esiin. Poikkeuksellisuutta kuvattiin Marinin julkisuudella ja juuri hänen

henkilökohtainen julkisuutensa nousi aineistosta. Lisäksi aineistosta löytyi pohdintaa yksityisyydestä ja erityisesti yksityisyyden suojasta. Yksityishenkilöön liitetyt piirteet jaottelin tämän Marin -diskurssin alle ja instituutioon liitetyt piirteet puolestaan kappaleeseen 5.2 Pääministeri -diskurssin alle. Poikkeuksellisuutta perusteltiin iällä, sukupuolella ja julkisuudella. Marin -diskurssin alle luokittelin muun muassa seuraavan esimerkin, jossa Yle tuo esiin Marinia kohtaan nostetun kritiikin:

“Marinin kohdalla on kysytty muun muassa, onko juhliminen sopivaa pienen lapsen äidille.”

(Yle, aineiston linkki 11)

Tämän tyylistä tuomitsemista oli huomattavissa aineistossani liitettynä Mariniin, mutta edes uutisessa, jossa käsiteltiin muiden aiempien johtajien juhlimista (ks. Aineiston linkki 8) ei noussut esille samanlaista vanhemmuuteen vetoamista. Herää kysymys siitä, onko joku Marinin kohdalla esiin nousseista poikkeuksellisista piirteistä syynä vanhemmuuteen vetoamiseen. Ylen uutiset esittävät ymmärtävämpää sävyä Marinin yksityishenkilönä juhlimista kohtaan. Sitä vastoin Ilta-Sanomat antavat tilaa muiden eduskuntaryhmien kriittisemmänkin sävyisille kommentteille koskien Marinin yksityisyyttä. Ylen ymmärtäväisempää suhtautumista tuo esille myös se, kuinka esille nousee ihmisten yksityisyyden rajojen kunnioittaminen asemasta riippumatta.

“Meillä on kaksi Sannaa, joista toinen on vuodettu Sanna”

(Yle, aineiston linkki 11)

Aineiston mukaan Marin on itse alentanut yksityisyyden suojaansa toimimalla aktiivisesti sosiaalisessa mediassa jakaen poliittisten asioiden lisäksi vapaa-aikaansa. Hän on rakentanut kuvaa itsestään pääministerinä myös yksityiselämän kautta. (ks. aineiston linkit 2 & 7) Tämä on totta pitäen mielessä hybridimedian toimintamallin, jossa myös yksilöiden, erityisesti valta-asemassa olevan, toimet ovat yhteydessä

myös uutisten luojiin ja niiden valintoihin (Chadwick, 2017,6). Tämä aiheuttaa aineistossanikin uusiutuvan tilanteen, jossa yksilön oma toiminta ei ole ainoa tekijä, joka tekee hänen toimistaan uutiskynnyksen ylittävän. Erityisesti valta-asemassa olevan pääministerin on nykyisessä mediaympäristössä tiedostettava, että lähes jokainen hänen liikkeistään on uutisoinnin arvoinen. Aineistossa Marinin julkisuus korostuu sisällöllisten piirteiden lisäksi sanavalinnoilla, kuten tässä seuraavassa esimerkissä:

“Marinista on tullut superjulkkis, jolla on kiihkeä ihailijakunta ja kiihkeät vastustajat.”

(Yle, aineiston linkki 5)

Kommenttiin Marinin superjulkisuudesta sisältyy julkisuuden lisäksi Marinin polarisoituneita mielipiteitä, jotka näkyvät aineistossani vahvasti. Media on tehnyt valinnan käyttää sanaa “kiihkeä”, jonka tulkitsin Marinin herättämien tunteiden polarisaation korostamiseksi. Marinin toimia kritisoitiin liiasta riskinotosta ja käyttäytymisestä naimisissa olevana johtajana (ks. Aineiston linkki 26). Lisäksi hänen työkykyään epäiltiin ja jopa hänen ystäviensä sopivuuttaan arvioitiin. Kiihkeää ihailijakuntaa esiteltiin puolestaan Twitterissä suosioon nousseen “#solidaritywithsanna” -trendin myötä, mihin osallistui esimerkiksi Hillary Clinton (ks. Aineiston linkki 30). Twitterin merkitys korostui uutisartikkelissa erityisesti kansainvälisenä Marinin tukijana, sillä kansainvälisesti nimenomaan hänen inhimillisyyttään ihailtiin (ks. Aineiston linkki 20).

Henkilöön liitetystä kritiikistä suurin osa löytyi Ilta-Sanomista, jossa oli selkeästi annettu tilaa kriittiselle näkökulmalle. Marinin tukemisen korostamista oli nähtävissä kummassakin lähteessä. Tällä perusteella voi todeta kahtiajakautumisen näkyvän diskurssin sisällä, mutta aineistoni Marin -diskurssi on kuitenkin pääosin tulkittavissa yksipuoliseksi eli kriittiseksi.

5.2 Pääministeri -diskurssi

Jotta pystyin jatkamaan kahteen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaamista, oli tärkeää tarkastella diskursseja pääministeristä. Pääministeri -diskurssiin luokittelin ilmaisut, joissa selkeästi puhutaan Marinista pääministerinä ja pääministeri-instituutiosta. Aikaisemmassa kappaleessa toin esille, että Marin juhli yksityishenkilönä ja Yle onkin tulkinnut seuraavaa:

“Hän ei missään nimessä haluaisi juhlia tällä tavalla pääministerinä”

(Yle, aineiston linkki 6)

Tämän lauseen taustalla on selkeä oletus siitä, ettei Marin kohun aloittavana iltana ollut pääministerinä. Kyseinen diskurssi on selkeästi ristiriidassa sen aineistoni osan kanssa, jossa korostuu erityisesti kansainvälisen tason positiivinen ja ihaileva -diskurssi liitettynä nimenomaan Suomen pääministeri-instituutioon kohun seurauksena. Kansainvälisestä positiivisesta huomiosta huolimatta pääministeriin liitettyä kritiikkiä löytyi aineistosta paljon.

Kohusta nousutta pääministeriin liitettyä kritiikkiä lisäsi se, että kumpikin media antoi tilaa Marinin juhlimisen laillisuutta epäileville äänille. Näitä epäilyjä heräsi muun muassa siitä, että osa ihmistä oli kuullut kohun aloittaneen videon taustalla puhetta, joka viittasi huumeiden käyttöön. Tästä seurasi Marinin huumeiden käytön spekulointi, joka mediassa liitettiin pitkälti hänen edustamaansa pääministeri-instituutioon sekä asemaansa Suomen valtion jopa merkittävimpänä vallan käyttäjänä. Media antoi myös tilaa Marinille kommentoida huumeiden käyttöön liittyviä väitteitä. Marinin kommenttien myötä uutisointi kohusta lisääntyi, jolloin herää kysymys antoiko media Marinille tilaa kommentoida hänen maineensa puolustamiseksi vai median omien intressien vuoksi?

Mediat antavat tilaa myös kommenteille, jotka argumentoivat Marinin tekemästä pääministeri-instituution muutoksesta. Vaikka löysin aineistosta paljon instituutioon liitettyä diskurssia, huomasin hankaluuden liitettynä valta-asemassa olevan henkilön roolien tulkintaan. Niin kuin nimitysten kohdalla korostui median tai oikeastaan kenen tahansa on hyvin vaikeaa erottaa, milloin kyseessä on Sanna Marin ja milloin kyseessä pääministeri. Tätä perustellaan Ylellä käyttäen perusteluna valta-asemaa.

“Valta-asemassa, erityisesti vastuuasemassa olevalta ihmiseltä odotetaan ja oletetaan, että he olisivat koko ajan johtajia. Ei niin, että pääministeri olisi hetken joku Sanna vain. Tämä on se ongelman ydin. Urho Kekkonen ei ollut koskaan kenelläkään Urho vain. Meillä ei ole ollut Marinin tyylistä politiikkaa, joka on myös julkkis tai ilmiö, jopa maailmalla.”

(Yle, aineiston linkki 9)

Marinin kuvailu ilmiöksi tukee väitettä Marin poikkeuksellisuudesta myös pääministerinä. Marinin vertailu Kekkoseseen ei yllättänyt, sillä niin Kekkosella kuin Marinillakin valta-asema pohjasi vahvasti edustettavaan instituutioon. Osa Marinin vallasta perustuu yksilönä tehokkaasti toimimiseen oman poliittisen agendansa ajamiseksi. Niin Ylestä kuin Ilta-Sanomista käy ilmi, että pääministeri on tietoinen imagon rakentamisesta oman toimintansa kautta.

“Marin on pääministerikaudellaan aktiivisesti itse myös tuonut esiin vapaa-aikaansa ja rakentanut poliitikon julkikuvaansa myös yksityiselämänsä kautta” (Yle, Aineiston linkki

7)

Tätä pääministeriin liitettyä aktiivista toimintaa todistetaan muun muassa Ylen diskurssissa, jossa Marinin aktiivinen toiminta kuvataan pääministeriyden kontekstissa. Chadwickin teorian mukaan valtaa käsitettäessä relationaalisena tulee mahdollisuus siirtyä pois vallassa oleviin ihmisiin liitetystä rakenteellisista ennakkoluuloista tai yleistyksistä. Lisäksi tulee mahdollisuus luopua oletetuista

rooleista, joita oletamme valtaa pitävien ihmisten suorittavan vallassa pysyäkseen. (Chadwick, 2017, 19–21.) Tämän vuoksi koen Chadwickin teorian erittäin käyttökelpoiseksi kontekstissa, jossa merkittävässä yhteiskunnallisessa valta-asetelmassa oleva henkilö toimii jo itsenäisesti ennakkoluuloja vastaan. Voimme siis tulkita Marinin valtaa relationaalisenä. Tällöin voimme pyrkiä katsomaan ilmiötä laajemmin kuin Ylen luomista vallan pitäjiin kohdistuneista oletuksista, jolloin pääsemme käsittelemään median luomaa kuvaa ilman ennako-oletusten taustavaikutusta. Valta-aseman omaaminen tuo mukanaan myös vastuuta, jonka punnitseminen näkyy aineistosta esimerkiksi asiantuntijoiden epäilyksinä siitä, että tämä pääministerin henkilökohtainen kohu saattaisi aiheuttaa haittaa pääministeri-instituutiolle.

Aineistosta nousi myös pääministerille suoraan nostettua tukea ja kritiikkiä. Positiivista tukea pääministerin kuvataan saavan omalta ryhmältään eli sosiaalidemokraateilta (myöhemmin SDP). Aineistossani korostuu SDP:n tuen ja mielipiteen merkitys pääministerille. Toista hallituspuoluetta keskustaa on puolestaan kielletty kommentoimasta kohua, kun taas oppositiopuolueiden kriittiset kommentit jopa korostuvat aineistossa. Näiden kaikkien eri poliittisten puolueiden diskurssien esiin nostaminen niin Ylellä kuin Ilta-Sanomissa on merkittävässä osassa Pääministeri-diskurssin luomista.

5.3 Median toiminta -diskurssi

Median toiminta -diskurssiin luokittelin ilmaisut, joissa aineistoni jollain tapaa ilmentää median toimintaa kohun uutisoinnin kontekstissa. Tämä luokittelu olisi ollut mahdotonta toteuttaa, mikäli media ei olisi itse aineistossani tarkastellut myös omaa toimintaansa. Median toiminnan tarkastelussa korostuu muutamat tietyt uutiset (ks. erityisesti aineiston linkit 5, 14 & 29), mutta mediadiskurssin avulla tarkasteltuna pystyin nostamaan median toimintaa myös muista aineistoni uutisista. Perusteluina uutisointiin, niin Ylen kuin Ilta-Sanomien diskurssissa, korostuu

median rooli suhteessa valtaa omaavaan pääministeriin. Media perustelee toimintaansa vahvoin sanavalinnoin, kuten ”täysin perusteltua”, jolla viitataan medioiden samanmielisiin kommentteihin siitä, että uutisjournalismin tehtävä on uutisoida, ei jättää kertomatta.

”Länsimaisessa demokratiassa journalistisen uutismedian tärkeimpiä tehtäviä tiedonvälityksen lisäksi on toimia vallankäytön ja vallankäyttäjien valvojana.” (Yle, aineiston linkki 5)

”Pääministeri on yhteiskunnan merkittävimpiä vallankäyttäjiä, jonka toimintaa median kuuluu tarkastella kriittisesti” (Ilta-Sanomat, aineiston linkki 29)

Lainauksista näkyy lähes suora vastaus kolmanteen tutkimuskysymykseeni eli median valtaan ja vastuuseen. Median näkemys vastuustaan vallankäyttäjien valvojana näyttäytyy perusteltuna yhteiskunnan merkittävimmän vallankäyttäjän valvojana. Vallan valvojan lisäksi vastuuta uutisointiin perustellaan suhteessa yleisöön ja siihen, että median on taattava tasapuolinen kertomus vallanpitäjistä. Tasapuolisen kertomuksen on toteuduttava huolimatta tutkielmassanikin Marin - diskurssissa huomioituista piirteistä eli poikkeuksellisuudesta.

”On tärkeää, että suuri yleisö voi luottaa siihen, että journalistinen media käsittelee vallanpitäjien tekemisiä samoin periaattein riippumatta siitä, mitä poliittista ryhmittymää he edustavat, millaisia persoonia ovat, minkä ikäisiä ja mitä sukupuolta.” (YLE, aineiston linkki 5)

Aineistossani nousee ilmi kritiikki, jota media on saanut kokuun liittyvän uutisoinnin määrästä. Ilta-Sanomat vastaavat kritiikkiin korostamalla uutisissaan kohun ”monipuolista käsittelyä”, joka ei kuitenkaan aineistossa näyttäydä yksiselitteisenä, sillä erityisesti Ilta-Sanomien puolella on huomattavissa toistoa uutisten välillä. Itsensä toistamisen lisäksi mediat toistavat myös toisiaan. Osa

varmasti liittyy journalistisiin käytäntöihin ja osa kilpailuun, jota erityisesti Iltä-Sanomien joutuu kaupallisuutensa vuoksi käymään toisten medioiden kanssa.

Teksti on Faircloughin (2003, 3–4) mukaan ymmärrettävissä laajaksi, miksi tahansa kielen käytöksi, jolloin median toiminta -diskurssin alle on nostettava myös hybridimedialle tyypillinen uuden ja vanhemman median sekoittaminen. Tämä näkyy aineistossani uutismedian nostaessa esiin twiitteja ja Instagram-postauksia aiheesta. (ks. aineiston linkit 3 & 17) Uutisoinnissa ei korostu sosiaalisen median lähteiden luotettavuuden arviointi, vaan lähdekritiikin sijaan sosiaalisen median vaikutus kohun aloittajana nousee esiin. Kummankin aineistoni median diskurssit kohun leviämistä kohtaan on ymmärättäviä. Tämä kuvaa selkeästi hybridimedian normalisoitumista suomalaisessa poliittisessä kentässä. Sosiaalisen median kritisoinnin sijasta, aineistossa nähdään sosiaalisesta mediasta lähteneen kohun voivan vaikuttaa suomalaisen politiikan kiinnostavuuteen positiivisesti:

”Bilevideo voi tuoda lisää kiinnostusta politiikkaan”

(Yle, aineiston linkki 8)

Tämä kuitenkin herättää kysymyksen siitä, että vaikka kohu herättäisi kiinnostusta politiikkaan, herättääkö se sitä epäoleellisiin asioihin politiikassa? Tätä pystyn perustelemaan aineistosta nousevilla diskursseilla, joissa korostuu pettymys median rooliin päivän poliittisten aiheiden uutisoijana kohun aikana. Aineistossa mediat antoivat tilaa poliitikoille, jotka kritisoivat niin pääministeriä kuin mediaa siitä, että bilekohun seurauksena samoihin aikoihin pidetyt eri puolueiden kesäkokoukset ja muut poliittiset uutisoinnit jäivät kohun varjoon. Tämä toimii esimerkkinä siitä, kuinka media on käyttänyt valtaa hybridimediajärjestelmässä ja ohjannut tiedonkulkua medialle edullisella tavalla (Chadwick, 2017, 19–21; 285).

5.4 Turvallisuus -diskurssi

Toisista luokitetuista poikkeamatta tämänkin taustalla vaikuttaa vahvasti pääministerin omaava valta. Marinin pääministerinä omaavan vallan takia, hänellä on myös vastuuta. Aineistossani media antaa tilaa pääministerin vastuun hoitamisen tarkastelulle ja sen seurauksille. Näitä ilmaisuja luokittelemalla sain aikaan turvallisuus -diskurssin. Aineistossa pääministerin toimintakyky yhteiskunnan ylimpänä vallan käyttäjänä on kyseenalaistettu bilevideoiden kuvaamisilla ajankohdalta. Toimintakyvyn kyseenalaistavaan diskurssiin liittyy vahvasti kaksi taustatekijää, huumeiden käyttöepäilyt ja se, ettei Marinille ollut nimettyä sijaista. Aineistosta on selvää, että Marin itse aktiivisesti vaikutti näiden diskurssien syntyyn ja jatkuvuuteen kommentoimalla syytöksiä ja selittämällä tekojaan, minkä vuoksi mediat saivat uutta kirjoitettavaa.

"Marin sanoi, että hän olisi tietoinen mahdollisista kriisitilanteista jo ennen juhlailla ja jättäisi siinä tapauksessa menemättä." (YLE, aineiston linkki 10)

"MARIN sanoi, että mikäli on tarvetta saada pääministeri kiinni, niin hänet saa aina kiinni." (Ilta-Sanomat, aineiston linkki 24)

Toiminta- ja työkyky olivat termejä, jotka toistuivat aineistossani jatkuvasti tarkasteltaessa Marinin toimintaa pääministerinä suunnaten tarkastelua erityisesti valtaan ja vastuuseen. Toimintakyvystä nousseita diskursseja olivat esimerkiksi "jauhojengi" -termi, josta mediassa vedettiin yhteyksiä huumeiden käyttöön bilevideon kuvaamisilta sekä työkyvyn arvioimisen analysointiin. Näiden asioiden toistuva esiin tuominen voidaan nähdä tietoisina ja toistuvina valintoina, joilla on selkeä aineistosta havaittavissa oleva pyrkimys oikeuttaa journalismin omaa toimintaa. Huomattavaa on, että näiden asioiden uutisoiminen Suomessa aloitti ja lisäsi aineistoni mukaan uutisoimista kohusta myös muualla maailmassa.

Kansainvälisen uutiskynnykseen ja uutisointiin liitetyt ilmaisut on niputettu tämän diskurssin alle, sillä ne mahdollistavat diskurssin olemassaolon. Pelkän suomalaisen median toteuttama uutisointi ei olisi vielä riittänyt tällaisiin turvallisuuskaväitteisiin. Aineistosta käy ilmi, että Marin on poikkeuksellisuutensa vuoksi noussut esiin jo aiemmin kansainvälisesti. Utiskynnys Marinin kohdalla on hieman matalampi kuin, jos tämä olisi vasta ensimmäinen kerta, kun Marin nousee otsikoihin kansainvälisesti.

Kansainvälinen mediahuomio ilmentää laajempaa yhteiskunnallista ristiriitaa siitä, että aineistoni pohjalta länsimaissa kohu nähdään pääsääntöisesti henkilöön liitettynä ja positiivisena. Sitä vastoin aineistossani korostuu huoli Venäjän suhtautumisesta. Venäjällä kohu ei nähdä positiivisena, vaan siellä uutisoinnissa korostuu kyseenalaistavampi sävy. Turvallisuus -diskurssiin luokittelimieni uutisten taustalla vaikuttaa Venäjän 24.helmikuuta aloittama hyökkäys Ukrainaan ja tämän merkittävä vaikutus turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen Suomessa sekä kansainvälisesti (Valtioneuvosto, 2022b). Aineistostani käy ilmi, että pääministeri nähdään kuvana maailmalle ja hänen toimintansa voidaan nähdä Suomen julkisuuskuvaa heikentävänä. Tämä nähdään vallitsevassa turvallisuuspoliittisessa tilassa kriittisimmissä diskursseissa jopa uhkana.

"Venäjä voi hyödyntää ja onkin hyödyntänyt Marinin bilevideoita propagandassaan"

(Yle, aineiston linkki 9)

Aineistossa pääministerin kyseenalaistettu toimintakyky ja kansainvälinen maine liitetään suoraan Suomen turvallisuuteen. Turvallisuuskaväite aineistossa viittaa suoraan pääministerin julkisuuskuvaan ja siihen suhtautumiseen Venäjällä. Median tekemät valinnat osoittavat, että mahdollisen uhkan käsittely otetaan tosissaan, sillä tilaa on annettu muun muassa turvallisuuspoliittisille asiantuntijoille. Suomalaisen median nostamat huumediskurssit eli väitteet bileillan huumeiden sisältämisestä, nostettiin aineiston mukaan esiin Venäjän mediassa ilman totuudenmukaisuuden

tarkempaa tarkastelua. Asia ei ole kuitenkaan yksiselitteinen, sillä esiin nousee myös turvallisuushkaa lieventävä diskurssi siitä, ettei Venäjällä tiedetä Suomen pääministerin todellista valtaa maiden poliittisen vallanjoon ollessa erilainen.

Niin kuin diskurssin esittämisvaiheessa jo totesin, tätä uhkan mahdollista rakentumista ei olisi tapahtunut ilman suomalaisen median toimintaa. Aineistonani olevan journalismin toiminta osaltaan mahdollisesti valheellisen kuvan muodostumisen Venäjän mediassa ja tätä kautta myös tämän turvallisuushka - diskurssin olemassaolon.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Aineisto rakentaa todellisuutta, jossa media ylettyy poliitikon elämään vahvasti, tehden hänestä toimijan lisäksi tarkasteltavan objektin. Hybridimediajärjestelmässä henkilö, tutkielmani tapauksessa pääministeri, voi käyttää ääntänsä itse olemalla aktiivinen toimija. Kuitenkaan toimija ei itse pysty vaikuttamaan täysin siihen, miten media käyttää ääntä hänestä. Tällöin rakentuu todellisuus, jossa niinkin julkinen ammatti kuin poliitikko, altistaa yksilön median jatkuvan seurannan ja kommentoinnin alle. Aineistoni avulla pystytään todistamaan, että Marinille on käynyt näin, ainakin tämän kyseisen kohun kohdalla.

Jatkuva median suurennuslasin alla oleminen muuttaa kansanedustajan asemaa. Ensinäkin kansanedustajalla on perustuslain kolmannen luvun 31§:n mukainen vapaus puhua kaikista käsittelevistä olevista asioista (731/1999). Toisekseen kansanedustajat valitaan vaaleilla, jossa äänestetään parlamentista edustuksellisuuden ja deliberaation mahdollistavana instituutiona. Erityisesti pääministerin kontekstissa, jonka eduskunta vaalien jälkeen valitsee ja nimittää (Valtioneuvosto, 2022a), tämä median jatkuva seuranta korostuu. Tämän taustalla vaikuttaa yhteiskunnallinen muutos, sisältäen valtioneuvoston valtaa lisänneet lakimuutokset sekä median murroksen, joka todistaa hypoteesini yhteiskunnan muutoksen vaikutuksesta tapauksessa todeksi.

Pyryn analyysiosiossa tuomaan esiin eroja ja yhtäläisyyksiä aineistoni välillä, mutta koen oleelliseksi vielä erotella niitä hieman lisää. Yle ja Ilta-Sanomat käsittelevät pitkälti samanlaisia teemoja ja yleisesti kohua monipuolisesti, niin kuin mediat itsekin toiminnastaan argumentoivat. Molemmat mediat olivat päätyneet julkaisemaan kohun aloittaneen bilevideon, jonka lisäksi molempien uutisissa hybridimedialäsnäolo näkyi muun muassa sosiaalisen median kommentteja nostamalla. Uutisten otsikoinneissa ei ole nähtävissä merkittävää eroa, mikä on hieman yllättävää ottaen huomioon vertailukohteiden luonteet. Median valta -

diskurssi osoitti myös, että kummankin median näkemys omasta toiminnasta oli toimintaa oikeuttavaa.

Luokitteluita tarkasteltaessa Ilta-Sanomissa esiintyi huomattavasti enemmän Marin- ja turvallisuus -diskurssin alle meneviä diskursseja, kun taas Ylen uutisissa esiintyi enemmän pääministeri -diskurssin alle meneviä diskursseja. Median toiminta - diskurssissa diskurssit jakaantuivat tasaisimmin, johtuen osittain myös siitä, että osa siihen luokitteluun vahvasti liittyvistä uutisista oli pitkälti samanlaisia kummankin uutisoinnissa. Lisäksi nostin aineiston esittelyssä esille, että alkuperäisillä hakuehdoillani löytyneiden uutisten suhde oli epätasainen, sillä Yleltä löytyi 27 ja Ilta-Sanomilta 69 uutista. Sen perusteella voin todeta, että aihe herätti Ilta-Sanomissa kolme kertaa enemmän uutisointia kuin Ylellä. Näillä perusteluilla voi todeta tutkimuksen hypoteesin medioiden eroavaisuudesta pitävän osittain, mutta ei täysin paikkansa.

Viimeinen hypoteesini oli, että kohun rajautuminen tiettyyn ajalliseen kontekstiin tuo tutkielmani viitekehyksen kautta aineistoa tarkasteltaessa esille kytköksiä uutisten luojien välillä. Tämä osoittautui todenmukaiseksi, sillä aineistossa on havaittavissa diskurssien samankaltaisuuden lisäksi paljon suoria sisällöllisiä yhteyksiä sekä toisiinsa viittaamisia. Tämä medioiden yhdenmukainen toiminta hybridimediajärjestelmässä antaa tilaa myös uusille toimijoille osallistua vaikuttamaan siihen, miten ja mistä uutisoidaan. Aineistossani korostunut toimija oli sosiaalinen media, josta leviämään lähtenyt video aiheutti yhteiskunnallisen merkityksensä kautta tilanteen, jossa vanhan ja uuden median toimintamallit sekoittuivat. Sekoittuminen aiheutti kritiikkiä perinteiselle medialle siitä, loukkasiko sen toiminta jo jopa yksityisyyttä. Tutkielmani tapauksesta tehtiin Julkisen sanan neuvostolle valituksia. Valituksia tehtiin yksi Ylen toiminnasta ja kolme Ilta-Sanomien toiminnasta. Näiden kaikkien käsittelyn lopputulos oli kuitenkin vapauttava. (8141/YLE/22, 8139/UL/22, 8144/UL/22, 8176/UL/22)

Aineiston diskurssi kuvaa, että tärkein syy Marinista uutisoinnille on hänen omaama valtansa. Tästä voi päätellä vastauksen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen eli media näytti aineistossa pyrkivän luomaan kuvaa erityisesti pääministeristä. Median voi sanoa epäonnistuneen siinä, sillä diskurssit osoittavat Marinin henkilökohtaisten ominaisuuksien korostumisen. Täten voimmekin nähdä median vaikutuksen poliittiseen henkilöitymiseen (Herkman, 2011,95). Vastaus toiseen tutkimuskysymykseeni löytyi Marin- ja pääministeri -diskursseista. Tiivistäen aineisto loi poikkeuksellista kuvaa kummastakin niin Marinista kuin tämänhetkisestä pääministeri-instituutiosta.

Karvonen (2008,30–31) ilmaisee, että poliitikkoja on kohdeltu median näyttämöllä pitkälti samaan tapaan kuin viihdejulkiksia. Tämä näkyy selkeästi Marin -diskurssin diskursseissa, joissa käytetyt adjektiivit ja muut kuvaukset, voisi pitkälti liittää kehen tahansa julkisuuden henkilöön. Tulkitsin itse, että näiden valintojen taustalla on myös politiikan häivyttäminen Marinin uutisoinnista, jolloin se voi herättää enemmän kiinnostusta ja uusintaa mediallekin edullista kuvaa Marinin poikkeuksellisuudesta. Kaiken kaikkiaan Marinin yksityishenkilöön liitettävillä piirteillä kuvattu poikkeuksellisuuden korostus, nosti Marin -diskurssin suurimmaksi kaikista tutkielmani neljästä diskurssista. Tämä kertoo siitä volyymistä, jolla media loi kuvaa Marinista henkilökohtaisiin piirteisiin vedoten.

Kolmanteen eli tutkielmani pääkysymykseen vastatessa median poliittisen vallan ja vastuun näkökulmasta tärkeään rooliin nousivat luokittelun kaksi viimeistä diskurssia, eli median toiminta -diskurssi ja turvallisuus -diskurssi. On kuitenkin huomioitava, että jokaisen kriittisen diskurssianalyysin avulla löytämäni diskurssin takana vaikuttaa niin Marinin kuin median omaava valta. Erityisesti median toiminta -diskurssi nousi esiin sen vuoksi, että media perusteli toimintaansa vastuunsa kautta, mutta median toiminnassa ja tekemissä valinnoissa nimenomaan median valta ”neljäntenä valtionmahtina” korostui. Median toiminta -diskurssissa korostui myös kahden ensimmäisen luokittelun pääteema eli poikkeuksellisuuden ja

vallan yhdistelmä puhuttaessa pääministeri Sanna Marinista, niin henkilönä kuin pääministerinä.

Turvallisuus -diskurssin kuvatessa suomalaisen median nostamaa sosiaalisesta mediasta vuotaneen videon aloittamaa yhteiskunnallista keskustelua, syntyi uutistulva pääministerin toimintakyvyn ja juhlimisen tarkastelusta. Uutistulva johti myös kansainvälisen median kiinnostuksen heräämiseen. Kansainvälisen huomion saavuttaminen kertoo jo itsesään siitä, että puhuttaessa sitten Marinista henkilönä tai pääministerinä voi huomata, kuinka aikaisemmat uutiset ja muu julkisuus vaikuttavat (Valtonen, 1998, 99) Marinista uutisointiin ja matalampaan uutiskynnyksen.

Medialla on valtaa poliittisen asialistan määrääjänä ja valtajärjestelmän osana (Herkman, 2011, 12), mikä näkyi vahvasti tapauksessa. Tapauksessa suomalaisen median valta piili siinä, että ilman suomalaisen median aktiivista ja värikästä kohusta uutisointia, se tuskin olisi noussut myöskään kansainvälisiin otsikoihin. Tällöin keskustelua pääministerin antamasta julkisuuskuvasta ei olisi liitetty epävakaaseen ulkopoliittiseen tilanteeseen. Suomalainen media kuitenkin teki valinnan nostaa aihetta päivä toisensa jälkeen uutisiin, jolloin kansainvälisen median huomio levitti kahtiajakautuneet mielipiteet kohusta myös kansainväliseen kehukseen. Kahtiajako kotimaassa oli aineiston perusteella lähinnä jako ihailijoihin ja kritisoijiin, mutta kansainvälisesti siitä tuli jako ihailun ja mahdollisen turvallisuusuhan välille. Turvallisuusuhalla viitataan tässä erityisesti siihen kuvaan, jonka suomalaisen median alulle panema kansainvälinen mediahuomio loi Marinin kautta Suomen pääministeri-instituutiosta ja lopulta myös koko Suomesta. Tämä kuvaa selvästi median valtaa kohun uutisoinnissa, saaden pohtimaan myös entistä vakavammin sen vastuita, jotka voidaan tutkielmani perusteella todeta jopa yllättäviksi.

Tätä tutkielmaa olisi mahdollista jatkaa moneen eri suuntaan. Olisi mielenkiintoista lähteä tarkastelemaan tarkemmin pääministeri -diskurssissa esiintynyttä puolueiden suhtautumista kohuun ja sitä kuinka yleisesti eduskunnassa sekä hallituksessa suhtaudutaan edustajien henkilökohtaisiin kohuihin. Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimus idea olisi lähteä vertaamaan tässä tapauksessa tutkielmani mukaan esiintynyttä median valtaa ja vastuuta, jonkin aiemman pääministerin tai muun paljon valtaa omaavan henkilön kohuun ja median rooliin siinä.

LÄHTEET

- Andrew Chadwick. (2017). *The Hybrid Media System: Politics and Power: Vsk. Second edition*. Oxford University Press.
<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1561452&site=ehost-live>
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. Routledge.
<http://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=199319>
- Fairclough, N., Blom, V. & Hazard, K. (1997). *Miten media puhuu*. Vastapaino.
- Happonen, P. (4.8.2022a). *Ylen kannatusmittaus: Kokoomus on edelleen "poikkeuksellisen" suosittu puolue, SDP:n kannatus on nyt yli 20 prosenttia*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12561140>
- Herkman, J. (2011). *Politiikka ja mediajulkisuus*. Vastapaino.
- JSN. (ei pvm.). 8139/UL/22. Noudettu 24. marraskuuta 2022, osoitteesta https://jsn.fi/paatos/_trashed-6/
- JSN. (ei pvm.). 8141/YLE/22. Noudettu 24. marraskuuta 2022, osoitteesta <https://jsn.fi/paatos/8141-yle-22/>
- JSN. (ei pvm.). 8144/UL/22. Noudettu 24. marraskuuta 2022, osoitteesta <https://jsn.fi/paatos/8144-ul-22/>
- JSN. (ei pvm.). 8176/UL/22. Noudettu 24. marraskuuta 2022, osoitteesta <https://jsn.fi/paatos/8176-ul-22/>
- Kannasto, E. & Reinikainen, H. (2022a). *Maailman nuorimmasta pääministeristä Bile-Sannaksi*. Valtiotieteellinen yhdistys. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/83217>
- Valtonen, S. (1998). *Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä*. Teoksessa Kantola, A., Moring, I., & Väliverronen, E. (Toim.). *Media-analyysi: Tekstistä tulkintaan* (93–122). Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Karvonen, E. (2008). Poliitikot julkkiksina: Huomioita viihteellistyvästä poliitikkojulkisuudesta. *Media & viestintä*, 31(5), Art. 5.
<https://doi.org/10.23983/mv.63002>
- Mäkinen, K. & Salo, M. (2021). *Suuntana luottamus, tieto ja osallistuminen*. Valtiotieteellinen yhdistys. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/74955>
- Orjala, A. (8.9.2022b). *Ylen kannatusmittaus: Marinin juhlinta ei näytä juuri vaikuttaneen SDP:n kannatukseen*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12612831>

Jääsaari, J., Kivikuru, U., Aslama, M & Juntunen, L. (2010). *Median tuottama kansalaisuus: Tulkintaa raameista ja rakenteista*. Teoksessa Pietikäinen, P. (Toim.). *Valta Suomessa* (210–229). Gaudeamus Helsinki University Press.

Reinikainen, H. & Kannasto, E. (2022b). *Hybridi mediatila löi korville sekä pääministeriä että somevaikuttajia*. Rajapinta ry. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/82905>

Suomen perustuslaki 731/1999.

Valtioneuvosto. (2022a). *Nimittäminen ja järjestäytyminen*. Noudettu 15. marraskuuta 2022, osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/tietoa/nimittaminen-ja-jarjestaytyminen>

Valtioneuvosto. (2022b.). *Venäjän hyökkäys Ukrainaan*. Noudettu 23. marraskuuta 2022, osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/ukraina>

AINEISTO LINKKEINÄ

- Aineiston linkki 1: Hakahuhta, A. (24.8.2022). *Marin: Olen väsynyt juhlakuvien läpi käymiseen näin yksityiskohtaisesti – SDP:n kokous arvosti pääministerin ”opiksi on otettu” -viestiä.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12589456>
- Aineiston linkki 2: Cremin, R & Lehtokari, R. (20.8.2022). *Marinin some-tukijoukot saattavat osoittaa yhteiskunnan kaksoisstandardeja – Tutkija: Meillä on ollut juhlivia pääministereitä.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12583991>
- Aineiston linkki 3: Talasterä, J., Mehtonen, J., Juopperi, H., Jäntti, M., Kivimäki, P. & Ojanperä, S. (19.2.2022). *Kansanedustajat kertovat, miltä tuntuu jatkuva vaara salakuvaatuksi joutumisesta – ”Pitää olla oikeus juhliä, olla välillä riehakkaampi ja jopa rakastella”..* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12582733>
- Aineiston linkki 4: Luotonen, A. (18.8.2022). *SDP:n eduskuntaryhmä julkaisi listan ihmisten tukitoimista Marinin juhlintavideoiden varjossa.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12582069>
- Aineiston linkki 5: Räisänen, R. (24.8.2022) *Päätoimittajalta: Vallan vahtikoira ei ole erehtymätön, mutta sen oikeutta räksyttää pitää puolustaa kynsin hampain.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12592333>
- Aineiston linkki 6: Happonen, P. (18.8.2022). *Marinin bilevideo voi lisätä kiinnostusta politiikkaan, arvioi tutkija – ”Hänen nuorille seuraajilleen tämä ei välttämättä ole kovin kauheaa”.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12582526>
- Aineiston linkki 7: Juusola, A. (19.8.2022). *Kuuletko tällä tallenteella ”jauhojengin” vai ”jallujengin”? Fonetikan professori ei ota kantaa, äänisuunnittelija ei osaa sanoa.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12585033>
- Aineiston linkki 8: Mäntysalo, J. (18.8.2022). *Ministeri ”väsähti” kiekkojuhlissa, pääjohtaja palasi lomalta umpihumalassa – näin päättäjien alkoholinkäyttö on noussut otsikoihin Suomessa.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12583182>
- Aineiston linkki 9: Toivonen, T. & Mäntysalo, J. (19.8.2022) *Venäjä käyttää jo Marinin juhlimisvideoita propagandassaan, sanoo asiantuntija.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12584150>
- Aineiston linkki 10: Bjurström, E. & Hevonoja, J. (19.8.2022). *Kotibileiden villistä tanssista lööppeihin ja huumetestiin – näin pääministeri Sanna Marinin piinaavat päivät ovat edenneet.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12584983>
- Aineisto linkki 11: Eskonen, H. (25.8.2022). *Mediatutkija pääministeri Marinista: ”Kysymys sukupuolesta ei typisty siihen, olisiko miespoliitikkaa kohdeltu samoin”.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12592326>
- Aineiston linkki 12: Koivisto, M. (24.8.2022). *Oppositio Marinin juhlimisesta: Orpon mukaan keskustelu pyörii väärissä asioissa, Essayah vaatii pääministeriltä selvitystä eduskunnalle.* Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12591109>

- Aineiston linkki 13: STT. (19.8.2022) *Pääministeri Marin ei ollut lomalla bilevideon kuvaushetkellä – sijaista ei ollut nimetty*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12583574>
- Aineiston linkki 14: STT. (22.8.2022). *Mediat katsovat onnistuneensa hyvin Sanna Marinin bilekohun uutisoinnissa – Asiantuntija: "Ehkä jossakin kohdassa olisi ollut hyöä painaa jarrua ja ajatella hiukan enemmän"*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12588544>
- Aineiston linkki 15: Töyrylä, K. & Sulasma, O. (18.8.2022). *Julkisuuteen vuodettu bilevideo Sanna Marinista kiinnostaa mediaa maailmalla – saavatko pääministerit juhlia, kysyy saksalaislehti Der Tagesspiegel*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/3-12581605>
- Aineiston linkki 16: Airasvirta, E. (18.8.2022b). *Sanna Marin kommentoi netissä leviäviä videoita: "Itse en ole käyttänyt huumeita"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009011750.html>
- Aineiston linkki 17: Haapala, T. (18.8.2022). *Keskustan ryhmäjohtaja Juha Pylväs kielsi keskustan kansanedustajia kommentoimasta Marinin biletyköhua*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009012189.html>
- Aineiston linkki 18: Sairanen, S. (18.8.2022). *Puhutaanko Marinin bilevideolla sittenkin "jallujengistä"? Kuuntele tästä*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009012585.html>
- Aineiston linkki 19: Jylhä, A. (18.8.2022). *Perussuomalaisten Riikka Purra kommentoi bilevideokohua Marinin ympärillä: "On ollut omanlaisensa pääministeri"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009013282.html>
- Aineiston linkki 20: Laukkanen, J. & Julkunen, E. (23.8.2022). *Näin Kesärannan roisista bilekuvasta revittiin uutisotsikoita maailmalla – Marinin anteeksipyyntö nousi BBC:n luetuimmaksi jutuksi*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009022855.html>
- Aineiston linkki 21: Airasvirta, E. (18.8.2022a). *Professori selittää, miksi Sanna Marinin bilevideoista nousi kohu*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009012135.html>
- Aineiston linkki 22: Waris, O. & Hautanen, S. (2022, elokuuta 19). *Näin pääministerin kohuviikonloppu eteni – juhli yökerhossa pikkutunneille, vaikka loma viikonlopulta oli peruttu*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009014212.html>
- Aineiston linkki 23: Ripaoja, A. (19.8.2022). *Marinin kommentit herättävät ihmetystä: "Sopii toivoa, etteivät suuronnettomuudet tapahdu keskellä yötä"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009016502.html>
- Aineiston linkki 24: Hautanen, S. (19.8.2022). *Pääministeri Marin vannoi olleensa toimintakykyinen juhliittuaan aamuyöhön: "Mikäli kriisitilanne olisi, kyllä tietäisin siitä ennen kello kahtatoista"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009016469.html>
- Aineiston linkki 25: IS. (20.8.2022). *Suosittu talk show'n juontaja puolustaa Sanna Marinia: "Suomen pitäisi olla kiitollinen skandaaleistaan"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/viihde/art-2000009017024.html>

Aineiston linkki 26: Kuokkanen, V. (20.8.2022). *Sanna Marinin bilekohu nousi otsikoihin maailmalla jo kolmatta päivää*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009016897.html>

Aineiston linkki 27: Särkkä, H. (18.8.2022). *Venäjän media tarttui Sanna Marinin bilevideokohuun – asiantuntija arvioi, mihin Venäjä pyrkii*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009012645.html>

Aineiston linkki 28: Vaalisto, H. (21.8.2022). *Marin tiesi videoiden menevän someen – asiantuntija hämmästelee pääministerin riskinottoa*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009018111.html>

Aineiston linkki 29: STT, Peltonen, E. & Perälä, S. (22.8.2022). *Mediat katsovat onnistuneensa hyvin Sanna Marinin bilekohun uutisoinnissa*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009021054.html>

Aineiston linkki 30: Tarkkala, K. (30.8.2022). *Naiset ympäri maailmaa tanssivat somessa tuenosoituksena Sanna Marinille: "Mihin kauheaan rikkomukseen hän on syyllistynyt?"*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000009036476.html>